

توانمندی ها، پتانسیل ها
و فرصت های سرمایه گذاری

بخش کشاورزی

استان خراسان جنوبی

استان خراسان جنوبی از نظر کشاورزی دارای منابع آبی شامل ۳۸۱۶ حلقه چاه، ۲۸۸۴ رشته چشمه و ۶۹۸۳ رشته قنات با تخلیه سالانه ۷۷۸/۶ میلیون متر مکعب آب می باشد. استان دارای ۷۳۱۶۹ هکتار اراضی زیر کشت محصولات زراعی با تولید ۷۸۲۱۸۳ تن و ۹۹۸۵۰ هکتار سطح زیر کشت محصولات باغی با تولید ۲۱۰۷۵۱ تن می باشد. عمده ترین محصولات زراعی استان گندم، جو، پنبه، چغندر قند، محصولات جالیزی و نباتات علوفه ای و عمده ترین محصولات باغی زرشک، زعفران، عنباب، پسته، میوه های هسته دار، انار، خرما، انگور، سنجد، گل نرگس، زیتون، سیب و ... می باشد.

استان خراسان جنوبی با سطح زیر کشت ۴۵۵۹ هکتار و میزان تولید ۲۷۳۹ تن گیاهان دارویی رتبه پنجم کشور را به خود اختصاص داده است به طوری که با داشتن تنوع گونه های گیاهان دارویی (حدود ۸۰۰ گونه شناسایی شده) و قدمت طولانی در تولید و استفاده از فراورده های گیاهان دارویی از جایگاه ویژه ای در کشور برخوردار است. عمده ترین این گیاهان شامل: آویشن، خاکشیر، زیره سبز، زیره سیاه، کلپوره، نعناع، زنیان، آلوئه ورا، به لیمو، مریم گلی، نعناع فلفلی، آنگوزه شیرین، و شاء، کاکوتی، درمنه ترکی، سماق، نعناع، شاه تره، بنه، چوبک، اسطوخودوس، رزماری، کما، گرگ تیغ، درک، ارمک، و ... می باشد.

این استان بیش از ۲/۶ میلیون واحد دامی و دارای انواع محصولات دامی از قبیل شیر، گوشت سفید و گوشت قرمز، تخم مرغ و عسل که علاوه بر تأمین پروتئین استان میزان قابل توجهی از این تولیدات بویژه گوشت سفید به استان های همجوار و کشور افغانستان صادر می گردد.

استان با جمعیت ۸۲۸۹۶ بهره بردار بخش کشاورزی دارای تولید سالیانه

۱۲۰۷ هزار تن انواع محصولات کشاورزی، دامی و شیلات می باشد.

محصولات شاخص استان خراسان جنوبی

ردیف	نام محصول	میزان تولید سالانه (تن/تعداد)	درصد از تولید کشور	رتبه در کشور
۱	زرشک	۹۷۶۰۰	۹۹,۷۴	۱
۲	عنباب	۱۱۱۹۴,۸	۹۸,۶۶	۱
۳	زعفران	۴۰,۷	۱۳,۱۳	۲
۴	گیاهان دارویی	۲۷۳۹	-	۳
۵	گل نرگس	۹,۷۶ میلیون شاخه	-	۵
۶	پنبه	۱۸۳۵۹	۵,۰۵	۶
۷	انار	۴۰۴۴۳	۳,۵۲	۸

زرشک

زرشک با نام علمی «Berberis vulgaris L» از تیره «Berberidaceae» درختچه ای است که طول آن به ۹ پا می

رسد. استان خراسان جنوبی با در اختیار داشتن نزدیک

به ۹۹/۷۴ درصد سطح زیرکشت این محصول، مقام اول

تولید و سطح زیر کشت کشور و ۹۵ درصد از زرشک

دنیا را در اختیار دارد. زمان برداشت محصول

زرشک از اوایل مهر ماه آغاز و تا پایان آبان

ادامه دارد. استان با سطح زیر کشت بیش

از ۲۴۰۰۰ هکتار و میزان تولید ۹۷۶۰۰ تن

در سال ۱۴۰۱ رتبه اول کشور را دارا می

باشد.

امروزه، گفته می شود این گیاه درد مفصلی،

روماتیسم و تورم ناگهانی پسوریازیس را تسکین می

بخشد. انواع عفونت هایی که زرشک می تواند در

درمان آنها مؤثر واقع شود عبارت است از: عفونت های

مخمری و اسهال، عفونت گلو، مجاری ادراری، مجاری معده

ای- روده ای، ریه ها.

زعفران

زعفران به نام علمی «Crocus sativus Linnaeus» از خانواده

زنبقیان با گل های زیبای بنفش رنگ و کلاله ای سه

شاخه رنگین با رایحه دل انگیز که مصارف خوراکی و

دارویی و رنگی دارد و مهمترین محصول باغی خراسان

جنوبی بوده که به دلیل شرایط جغرافیایی استان تولید آن

از پتانسیل بالایی برخوردار است از این محصول به نام طلای

سرخ یاد می گردد.

سطح زیر کشت این محصول در استان

۱۶۶۸۱/۶ هکتار بوده و استان با تولید ۴۰/۷

تن رتبه دوم کشوری در تولید این محصول را

به خود اختصاص داده است. برای تهیه یک

کیلو زعفران نیاز به حدود ۵۰۰,۰۰۰ گل می باشد. در

صورتی که شرایط فراهم باشد از هر هکتار زمین می

توان ۷ تا ۱۰ کیلو گرم زعفران برداشت کرد. درحال

حاضر مناطق عمده کشت زعفران در استان

شهرستان های قاین، سرایان، فردوس، زیرکوه

و بخش دیهوک شهرستان طبس می باشد.

کاشت زعفران از نیمه اردیبهشت تا نیمه

تیر و برداشت آن از نیمه دوم مهر در نقاط

سرد سیر کوهستانی آغاز و تا نیمه اول آذر ماه

ادامه دارد. تکثیر گیاه از طریق پیاز انجام می

گیرد. قسمت مورد استفاده زعفران همین کلاله

زعفران است. کلاله زعفران داری رنگ، طعم، و عطر

دلپذیری است که هر یک از این ویژگی ها مربوط به یک

دسته از مواد آلی شیمیایی است.

خواص مهم گیاهی و دارویی زعفران:

۱- زعفران برای ایجاد فرح و شادی، تحریک اشتها و هضم غذا مفید

است ولی در عین حال اثر قابض داشته و ممکن است ایجاد

یبوست کند.

۲- زعفران طبیعت گرم دارد و مقوی حواس بوده، نشاط آور

قوی است، لذا برای رفع هم و غم اثر قاطع دارد.

۳- مسکن سرفه و برونشیت های مزمن است، زیرا بر روی انتهای

اعصاب حباب های ریوی اثر بی حسی دارد.

۴- خوردن زعفران برای تسکین درد دندان، رفع حالات تشنجی و

بی خوابی مفید است و چنانچه همراه با عسل خورده شود برای رفع

سنگ کلیه، سنگ کیسه صفرا، رفع انسداد کبد و طحال و هم چنین تسریع

زایمان مفید است.

نکته دیگری که محققین عنوان نموده اند عبارت از آن است که زعفران از

سکته های قلبی جلوگیری می نماید و نقش آن در این مورد جلوگیری از لخته شدن خون

می باشد.

مرکز خدمات سرمایه گذاری خراسان جنوبی

عنب

عنب از جنس «Zizyphus» و از نوع «jujuba» و از خانواده «Ramnaceae» می باشد و به صورت ارقام اهلی و وحشی در ایران، افغانستان، چین، هندوستان و الجزایر وجود دارد.

زیستگاه این گیاه را منطقه خاورمیانه بویژه کشورهای ایران و افغانستان می دانند.

استان خراسان جنوبی با سطح زیر کشت ۷/۵۴۶۴ هکتار و میزان تولید ۱۱۹۵ تن و با اختصاص ۹۸/۶۶ درصد از تولید کشور رتبه اول کشوری را در تولید این محصول به خود اختصاص داده است. عنب درختی است خاردار که در مقابل سرما و گرما مقاوم می باشد. طول این درخت بسته به موقعیت، به ۶ تا ۱۰ متر می رسد. میوه عنب مصارف خوراکی و دارویی دارد.

این محصول دارای خواص دارویی بسیاری است از جمله در مان آسم، تنگی نفس، سرطان، تب بر، مسکن، اشتها آور، هضم غذا و ...

چوب عنب به دلیل محکمی در صنایع تجاری، کشتی سازی و ساخت انواع آلات موسیقی کاربرد دارد. عنب علاوه بر ویتامین C و پکتین دارای مقادیر زیادی آهن، مس و پتاس می باشد که در ساختن هموگلوبین خون مؤثر می باشند.

مزایا و قابلیت های توسعه بخش کشاورزی استان

۱- استقرار استان در مسیر شمال- جنوب و شرق- غرب و تأثیر آن در تمامی ابعاد توسعه بویژه کشاورزی.

۲- وجود مزیت های نسبی برخی تولیدات کشاورزی به ویژه رتبه اول در تولید زرشک و عنب، رتبه دوم در تولید زعفران، رتبه ششم در تولید پنبه، رتبه هشتم در تولید انار، رتبه پنجم در تولید گل نرگس و محصولات دامی مثل وجود چرخه کامل تولید گوشت مرغ، ذخایر غنی ژنتیکی دامی.

۳- امکان استفاده از دشت ها و حاشیه کویر در پرورش دام نظیر شتر (حدود ۱۶ درصد جمعیت شترکشور) و گوسفند بلوچی با تولید پشم بسیار مرغوب و بز کرکی با تولید کرک با ارزش اقتصادی بالا و برخی محصولات کشاورزی سازگار.

۴- برخورداری از دانش بومی و سنتی در استفاده بهینه از منابع آب و خاک و اختصاص مقام اول کشوری در تعداد قنوات.

مرکز خدمات سرمایه گذاری خراسان جنوبی

توانمندی ها، پتانسیل ها و فرصت های سرمایه گذاری بخش کشاورزی استان خراسان جنوبی

۵- امکان تشکیل و راه اندازی شرکت های سهامی زراعی و مراکز آموزش کشاورزی و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی به منظور پرورش نیروی انسانی متخصص و اجرای طرح های تحقیقاتی مناطق خشک و بیابانی.

اولویت های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

۱- سردخانه دوداره و انبار نگهداری محصولات کشاورزی

۲- پالایشگاه شیر

۳- ایجاد واحدهای فرآوری و بسته بندی محصولات زرشک، عنب، زعفران

۴- ایجاد واحدهای فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی

۴- واحدهای بزرگ گلخانه ای و تولید انواع صیفی جات، قارچ صدفی، سبزیجات و ....

۵- احداث کشتارگاه های صنعتی طیور و صنایع جانبی (کنسروسازی)

۶- ایجاد واحد فرآوری و عمل آوری انواع گوشت (سوسیس، کالباس) و تخم مرغ

۷- احداث مجتمع های تولید گیاهان دارویی

۸- توسعه صنعت شتر مرغ

۹- پرورش شتر شیری اصلاح نژاد

زمینه های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

